

Vas cantar(ALDC, IX, 2072. *Vas cantar* [Passat I. 2])

(Previ a aquest comentari cal llegir el que diem sobre el paradigma del passat [o pretèrit perfet] al mapa 1401.)

I. El passat simple *cantares*, propi del val. central, de Guardamar (190) i una part del mall., és resultat, des de *cantast* (< CANTASTI), a través de *cantest*, *cantist*, d'una analogia amb *cantaren*. Var.: *qu[e]ntares* 76, de Sineu, amb el pas de [ə] àtona > [e], pròpia d'aquest parlar mall.; *canteres* 7, característica de Formiguera, és un manlleu a l'oc.; d'altres verbs: *llixqueres* 163, 166, format sobre la forma forta *llig*; *lletxires* 169.

II. La forma perifràstica ajunta a l'infinitiu *cantar* (< CANTARE) la segona persona de *VADEO, VADIS > *vas*, que va donar *vas cantar* (semblantment *vas lletxir* 132, *vas vendre* 132), d'extensió força general, amb la var. de l'auxiliari *vares*, analògica de *cantares*, i la reducció a *vaes* per la seva atonicitat, pròpia de parlars valencians. En mall. predomina *vares cantar* en convivència residual amb *cantares*. A notar que el men., amb *vas cantar*, coincident amb gran part del cat. peninsular, se separa de la resta del bal.

III. Finalment, i com a fet puntual, notem l'ús en alg. del pretèrit perfet compost com a equivalent del passat simple

o perifràstic, com hem dit, per probable interferència amb l'it.: *has cantat* 85, amb l'auxiliari *haver*. A la resta del territori, s'usa el pretèrit perfet compost amb el seu valor sintàctic tradicional, amb l'auxiliari *haver* o *ésser*: *has vengut* 78, *has arribat* 82 (*has ribat* 80), *has entramposat* 102, *has dida* 'has dita' 43 ("me l'has dida"), *has batut* 147, *has fet* 105, 146, 152, 176, *hats fet* 30; *ets cantat* 4, 7, 11, *et cantat* 8, formes pròpies del ross.

Des d'un punt de vista cronològic i geogràfic, el tipus *vas cantar*, molt estès, i *cantares*, propi del val. central i alguns parlars mall., els dos antics, contrasten amb la forma innovada *vares cantar*, que es troba en cat. central, mall. i eiv., així com amb l'alg. *has cantat*, resultat de la interferència amb l'it.

Són formes normatives *cantares* (model *portares*), des del DOrt, 1917; *vas cantar*, *vares cantar* (model *vas* o *vares portar*), des de Fabra, 1918 (pàg. 96-97), formes que acull la GIEC (pàg. 276); la PEOLC *Morfologia* (pàg. 26) considera *vas cantar* i *cantares*, formes pròpies de l'àmbit general, en canvi, considera no recomanable la forma *vares*.

